

NÆRBULLETIN & MILJØ

Nytt byråd satser billig

side 3

Forbruker- rådet vil ha haloner

side 4

Statkraft vil bygge ut Stryn

side 5

– Slå sammen SIS og SAT

side 6

– Ikke pengerot i Naturvern- forbundet

siste side

Gasskraft – for miljøets skyld

Norsk Hydro og Statoil har lansert planer om nok et «miljøvennlig» gasskraftverk, denne gangen på Sørøya i Finnmark. Kraftverket vil årlig slippe ut vel to millioner tonn CO₂, eller seks prosent av de totale norske utslipp, men skal ifølge Hydro likevel gir en «vesentlig» miljøgevinst.

RAGNHILD SVED

Planene er et godt bidrag til å oppfylle miljøvernminister Thorbjørn Berntsens profeti om at «det blir vanskelig å oppfylle det norske CO₂-målet nasjonalt».

Sørøya-kraften skal selges til Finland, der den i følge Hydros blad Profil skal «erstatte dagens kraftleveranser fra mer forurensende kullfyrte kraftverk». Dette kan gi inntrykk av at Finland planlegger å legge ned kullkraftverk og istedet importere elektrisitet fra et norsk gasskraftverk. Men ifølge informasjonssjef Tor Steinum i Hydro er dette er en «upresis» beskrivelse.

– Den norske gasskraften skal erstatte dagens og framtidige kullkraftverk i Finland, i følge opplysninger gitt av den den finske kraftforsyningen selv. Det er en kjent sak at Finland planlegger videre utbygging av kullkraftverk, sier Steinum.

Kvotehandel

Miljøgevinsten Hydro og Statoil lokker med er at de totale CO₂-utslippene reduseres med

to millioner tonn. Dette forutsetter at det finnes en avtale om handel med CO₂-kvoter og et kontrollsystem for en slik kvotehandel. Internasjonale avtaler av denne typen er ennå langt i det blå, selv om store norske selskaper stadig setter temaet på dagsorden. Uten en slik avtale kan utslipp fra Sørøya-kraftverket like gjerne komme i tillegg til eksisterende CO₂-utslipp i Finland.

Samtidig vil kraftverket gi økte utslipp av NO_x, som gir sur nedbør lokalt. Utslippet kan bli omlag 1800 tonn per år, avhengig av hva slags renseteknologi som velges.

På Sørøya som andre steder langt fra tettbebyggelse vil et gasskraftverk bare utnytte omlag halvparten av energimengden i gassen, fordi det ikke er mulig for å utnytte overskuddsvarme fra kraftverket. Energi-effektiviteten er imidlertid på vei oppover, sier informasjonssjef Snorre Jensen i Statoil.

– Leverandørene garanterer nå en effektivitet på 52-55 prosent, og effektiviteten ventes å fortsette å øke, sier han.

Gasskraftverket, som utredes i samarbeid mellom Hydro, Statoil og det finske statkraftselskapet Imatran Voima, skal produsere fem TWh årlig. Men

om prosjektet skal kunne realiseres må det planlagte LNG-prosjektet basert på gass fra Snøhvitfeltet og salg til Italia gå i orden. Forhandlingene om dette salget pågår ennå.

Skal redusere

I en nasjonal energi-strategi for Finland som ble lagt fram i september, understrekes landets miljøforpliktelser. CO₂-utslippene skal stabiliseres og reduseres inn år 2000, heter det. Det er beregnet at flere atomeller kullkraftverk og økt el-import er nødvendig for å møte kravene fra treforedlingsindustrien.

– Det finnes ingen planer om nedbygging av kullkraftverk i Finland. Derimot planlegges et stort atomkraftverk. Hvis ikke det går, regnes et stort kullkraftverk som alternativet, sier Ulrica Cronström, generalsekretær i den finske organisasjonen Natur og Miljø.

– Til tross for at det finnes et energispareprogram, vil ikke Finlands energiforbruk minske. Det er derfor uholdbart å si at vi reduserer våre CO₂-utslipp ved å flytte dem til Norge. Så umoralsk kan man ikke være, ikke engang innen industrien, sier Cronström.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka Telefon: (02) 71 55 20
0505 Oslo 5 Telefax: (02) 71 56 40
Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: NMR (02) 11 61 90
Postgiro: 5 09 46 02 Produksjon:
Ansv. red.: Gunnar Bolstad GPG Sats & Trykk as, Oslo

Stå på, gutter!

Det er pussig at miljødeleggelsene bare fortsetter og fortsetter, når man tar i betraktning hvor mange miljøvennlige fabrikker og gasskraftverk som blir bygget nå om dagen.

For nå spretter de opp, det ene miljøvennlige gasskraftverket etter det andre. For ikke å snakke om metanolfabrikker og aluminiumsverk – vakkert tilpasset den naturlige vegetasjonen på den ytterste nøgne ø.

For eksempel på Sørøya i Finnmark, der de godhjertede statsbedriftene Hydro og Statoil planlegger å bygge et spesielt miljøvennlig gasskraftverk. I en storlagen oversiktstegning av anlegget går det fram at det som følge av gasskraftverket vil vokse grantrær på Sørøya, der det i dag ikke finnes vegetasjon over knehøyde.

Det er imidlertid uklart om grantrærne vil skyte opp øyeblikkelig, eller om den positive virkningen av gasskraftverket på floraen først vil vise seg på lengre sikt, slik at tegningen egentlig er av et gammelt gasskraftverk som allerede har stått der noen år. Imidlertid kan det synes som om gasskraftverket er prosjektert faretruende nær strandkanten, med tanke på den stigningen i havnivået som må kunne forventes i samband med grantrærnes inntog på Sørøya.

I alle fall fortjener Hydro og Statoil rosende ord for sine planer om forskjønnning av den forrevne kysten i våre forblåste nordområder.

Kraftverket på Sørøya vil årlig slippe ut vel to millioner tonn CO₂, men skal samtidig gi en tilsvarende CO₂-reduksjon globalt. Ifølge Hydros blad Profil skal gasskraftverket «erstatte dagens kraftleveranser fra mer forurensende kullfyrte kraftverk» i Finland. Og selv om informasjonssjef Tor Steinum i Hydro hevder at dette er en «upresis» beskrivelse, er det nok bare et tidsspørsmål før både finner og tyskere kommer ivrig løpende for å gi bort sine CO₂-kvoter til snille og miljøvennlige nordmenn. Det går sikkert greit, så det er bare å komme i gang med å utnytte våre miljøvennlige olje- og gassressurser så fort som mulig. Jo før, jo heller.

Statsbedriftenes edle motiver understrekes av spøkefulle uttalelser om at «norske stortingsrepresentanter ikke visste hva de gjorde» da de vedtok den norske stabiliseringsmålsetningen for karbondioksid. I den alvorlige situasjon verden står overfor er det viktig at industrien går på med krum hals og godt humør. Et eksempel for oss alle!

For hvordan ville verden sett ut uten ansvarlige industriledere som Harald Norvik og Egil Myklebust?

Gunnar Bolstad

Slår hull i trålerdrømmen

– Fiskeridepartementet vil reparere ressursgrunnlaget og fiskerinæringa ved hjelp av den samme drømmen som har ødelagt for næringa, nemlig drømmen om trålerne.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

Bente Aasjord i Kontaktutvalget for Barentshavsaker går knallhardt ut mot Fiskeridepartementets strukturmelding for fiskerflåten og forslaget om omsettelige fiskekvoter.

– Staten har drømt om en lønnsom og effektiv havfiskeflåte som skulle gi helårs arbeidsplasser og råstofftilgang året rundt. Det er denne statsubsidierte drømmen som har ført oss opp i dagens problemer, og nå vil Fiskeridepartementet løse problemene med den samme drømmen.

Overfiske

I en høringsuttalelse til Fiskeridepartementet går de 11 miljøorganisasjonene i Kontaktutvalget kraftig ut mot havfiskeflåten. Et av målene i Fiskeridepartementets strukturmelding er at overkapasiteten i fiskeriene må reduseres. Miljøorganisasjonene slår fast at reduksjonen må skje i den havgående delen av flåten.

I uttalelsen skriver de blant annet at havfiskeflåten bruker dobbelt så mye energi som kystflåten pr. fanget kilo fisk og at trålerne sammenlignet med kystflåten trenger mye større ressurstilgang pr. ar-

beids plass for å bli lønnsom.

– Fiskerikrisa skyldes overfiske, og det er dokumentert at overfisket skyldes havflåten, sier Aasjord.

Kystfiskere

Miljøorganisasjonene går sterkt imot å innføre omsettelige kvoter, som betyr at retten til å drive fiske skal kunne kjøpes og selges. Organisasjonene mener at omsettelige fiskekvoter vil favorisere store havgående fartøy på bekostning av kystflåten, og viser til eksempler fra New Zealand og Island der systemet er innført. På Island har kystfiskerne i løpet av åtte måneder solgt 20 prosent av sin samlede kvote til de havgående fartøyene.

– Men er det ikke en fare for at dere nå krysser grensen mellom miljøvern og distriktspolitikk?

– Kystflåten er noe av den mest bærekraftige kulturen vi har i den vestlige verden. Derfor er det miljøpolitikk å jobbe for å opprettholde spredt bosetning langs kysten.

Miljøorganisasjonene gir Fiskeridepartementets arbeid med strukturmeldingen strykarakter. Høringsuttalelsen fra organisasjonene konkluderer med at departementet bør lage en ny utredning som får fram de økologiske aspektene ved en framtidig fiskeripolitikk.

Moderne tider

Redaksjonen beklager alle de systematiserte trykkfeilene som forekom i forrige nummer av bulletin. Årsaken var overgang til et nytt og mer moderne tekstbehandlingssystem, som åpenbart sprengte settermaskinens tålegrense. Nok et bevis på at ikke all utvikling er bærekraftig.

Vi håper at vi i dette nummeret slipper unna med et normalt antall slurvete skrivefeil.

Ny samferdselspolitikk i Oslo: Ambisiøst, men billig i 1992

Gågate i Torggata og stenging av Strømsveien. Det blir strakstiltakene som det nye Byrådet i Oslo setter i verk på samferdselssiden når det tiltrer over nyttår.

GUNNAR BOLSTAD

Det borgerlige byrådet har sørget for å begrense armslaget til AP/SV-politikerne som skal overta ved å vedta et budsjett som gir ytterligere reduksjoner til for eksempel kollektivtrafikk. Oslo Sporveier (OS) står oppført med et kutt på 50 millioner kroner.

– Vi håper å kunne øke bevilgningene til OS når budsjettet revideres i mars, sier påtroppende byråd for miljø og samferdsel, Raymond Johansen fra SV, som beklager de bindinger som ligger i det borgerlige budsjettet.

– På miljø- og samferdselssektoren håper vi å få til en to-

tal økning på 93 millioner kroner.

Billige tiltak

Det blir de billige tiltakene år i 1992. Torggata kan omgjøres til gågate for en rimelig penge og problembarnt Strømsveien skal endelig bli bilfri. Framkommelighet for kollektivtrafikken skal prioriteres, noe som vil føre til færre parkeringsplasser i sentrum, ifølge Johansen. Også Rådhusgata skal stenges for gjennomkjøring. Selve Rådhusplassen blir helt bilfri.

Takstene fryses

Ellers finnes det flere interessante punkter i den nye byrådssekleringen:

Takstnivået skal fryses. Det

skal settes i gang en kontinuerlig utbygging av T-banen, med Ringbanen som hovedelement. Øst og vest skal knyttes sammen med pendeldrift. Bytrikken skal utvikles og bybane gjennom Vika-området er blant de første oppgavene.

Utbygging av T-bane til Søndre Nordstrand blir en hodepine for det nye byrådet. Den prosjekterte forlengelsen av Østensjøbanen til Mortensrud/Klemetsrud betinger at det må bygges et omstridt kjøpesenter i området. Hverken AP eller SV er særlig begeistret for kjøpesenteret, men er samtidig lite tiltrukket av å bygge T-bane rett ut i granskauen. Et mulig alternativ kunne være å forlenge banen ut til nybyggerfeltene på Bjørndal.

Statoil skal trekkes ned i søla ned i søla

Statoil skal trekkes ned i søla. Etter nederlaget starter Rotvoll-aksjonistene nå en «bad image-kampanje» mot Statoils miljøprofil. De varsler flere ubehagelige aksjoner mot oljeselskapet.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

– Vi aksjonerer videre mot Statoil. Målet med aksjonene er å ødelegge Statoils miljøprofil. Vi skal vise for hele nasjonen at Statoil ikke er noen miljøbedrift, sier Lars Haltbrekken, talsmann for Rotvoll-aksjonistene.

Haltbrekken forteller at de vil gi ut en rapport om Statoil og miljøet. Rotvoll blir bare en av flere saker. Blant de andre nevner han planene om gasskraftverk på Møre, ilandføring av gass i nord-vest-Tyskland og prøveboring i Barentshavet.

Allerede denne uka settes svertetekampanjen igang. Torsdag og fredag arrangeres messa Nor-Tec i Trondheim, og en av innledderne er Statoils miljødirektør Jan M. Øverli. Rotvoll-aksjonistene planlegger å stille opp.

– Statoil tror kanskje at saken er over og at de skal få bygge i fred, men der tar de feil, sier Haltbrekken.

I ti uker lå Folkeaksjonen Bevar Rotvoll i miljøleir for å stanse Statoils planer om å bygge forsknings- og administrasjonssenter på Rotvoll. For omlag to uker siden ryddet politiet området og slapp til Statoils anleggsmaskiner.

–Det er fortsatt endel igjen å

verne på Rotvoll selv om Statoil har gjort det mindre verneverdige. Etter aksjonene på Rotvoll er det større sjanse for at vi klarer å stanse planene om å legge E6 igjennom området, mener Haltbrekken.

Folkeaksjonen Bevar Rotvoll vil fortsette arbeidet med å kartlegge hvordan Statoils utbyggingsplaner er blitt behandlet i ulike politiske organer.

Aksjonen sitter også igjen med store ubetalte regninger. Bøtene kom opp i over 400.000 etter to dager med konfrontasjon med politiet. Pengeinnsamling er allerede igang, og Folkeaksjonen vil arrangere flere støttekonserter i Trondheim.

Høyhastighet

NSB-meldingen om høyhastighetsprosjektet mellom Oslo og Kornsjører for tiden ute på høring. Hittil er det lite som tyder på at den vil møte noen særlig motbør. NSBs hovedkontor har derimot hatt stor pågang fra interesserte som ønsker å få vite mer om planene.

GUNNAR BOLSTAD

– Vi skal behandle NSB-meldingen i våre hovedutvalg i begynnelsen av november, sier nærings- og ressursjef Harald Horne i Østfold fylkeskommune, som ikke ønsker å gi noen detaljerte kommentarer før politikerne har sagt sitt.

– For Østfold er det i utgangspunktet snakk om et både-og, og ikke et enten-eller. Vi ønsker å sikre interessene til fylkets omlag 16.000 pendlere, samtidig som vår beliggenhet som transittfylke gjør at vi ønsker at mest mulig Sverige-trafikk skal gå på bane, sier Horne, som gjør det klart at et tog med topphastighet på 300 km/t som bare stopper et sted i Råde, er utilstrekkelig for Østfold.

Positive

– Meldingen går som sak i samferdselsstyret torsdag denne uka. Vi kommer til å være positive til meldingen, i tråd med tidligere vedtak, sier samferdselssjef Tom E. Granquist i Akershus fylkeskommune.

– For oss i Akershus er det et mål å få til en fleksibel transportordning for publikum – både for dem som skal reise langt og for dem som tar kortere turer. Vi ønsker også at NSB skal utrede konsekvensene av at man ikke bygger ut jernbanen, sier Granquist.

Klor kan gi kreft

Det amerikanske miljøverndirektoratet, EPA, er satt under sterkt press for å utrede nye retningslinjer for bruk av klor i drikkevannsrensingen. Flere forsknings-rapporter konkluderer med at biproduktene av klorbruk er kreftfremkallende.

Klor reagerer med andre stoffer i vannet. Resultatet er dannelse av en rekke helsefarlige stoffer, hvorav kloroform er det mest kjente. Ifølge Richard Bull, tidligere sjef for EPA-laboratoriet i Cincinnati, er biproduktene fra kloreringen ansvarlig for minst 700 krefttilfeller i USA hvert år. Til Associated Press uttaler Bull at EPA ikke tar problemet alvorlig, til tross for at for flere år siden ble pålagt å utrede alternative rensemetoder for drikkevann.

En undersøkelse fra det amerikanske kreftforskningsinstituttet konkluderer med at forekomsten av blærekreft er nesten dobbelt så stor blant konsumenter av klorert vann som blant dem som drikker annet vann.

Arvestoff

– Det er en økende erkjennelse blant fagfolk at man må bort fra klorering av drikkevann. I tillegg til å være kreftfremkallende inneholder klorert drikkevann også stoffer som forandrer arvestoffet. Slike stoffer kan også dannes i kroppen når man drikker klorholdig drikkevann, sier konsulent Fredrik Theisen i Naturvernforbundet.

– I Norge har mange kommuner i utgangspunktet god vannkvalitet, og mulighetene for å gå over til andre desinfiseringsmetoder som for eksempel UV-bestråling og ozonbehandling burde være gode. Arbeidet med dette er dessverre lavt prioritert av helsemyndighetene, sier Theisen.

Forbrukerrådet vil ha haloner

I en høringsuttalelse til reviderte forskrifter om KFK og haloner, skriver Forbrukerrådet at det er viktig å unngå unødige omkostninger som vil bli belastet den vanlige forbruker. Forbrukerrådet hevder også at forskerne strides om halonenes betydning for reduksjon av ozonlaget.

GUNNAR BOLSTAD

– Montreal-protokollen forplikter til utfasing innen år 2000. Det er altså ikke nødvendig å fase ut haloner på midten av 1990-tallet, skriver Forbrukerrådet.

Mer effektivt

Halon bryter ned ozonlaget ti ganger mer effektivt enn KFK. I Norge befinner det seg omlag 1.000 tonn halon i brannslukningsapparater, tilsvarende 10.000 tonn KFK. Det er like mye som Norge har sluppet ut i atmosfæren de siste ti årene.

Forbrukerrådet er på sin side

opptatt av at man ikke skal «kaste brukbart utstyr før levetiden er ute. Med litt bedre tid kan alternativer til de benyttede haloner dukke opp.»

Ifølge Forbrukerrådet er det fortsatt strid blant forskerne om halonenes betydning for reduksjon av ozonlaget. Dersom man velger å forby haloner bør man utvikle kostnadseffektive alternativer, heter det.

Naturvernforbundet, som er medlem i Forbrukerrådet, akter å forfølge saken overfor Forbrukerrådets ledelse.

I alt 30 forskjellige instanser har avgitt uttalelser til SFTs høringsrunde om de nye forskriftene. Etter det N&M Bulletin kjenner til, er det bare

Forbrukerrådet som ytrer seg direkte negativt om en utfasing av haloner på midten av 1990-tallet.

Enige forskere

Det er stort sett i Norge at det finnes nevneverdig uenighet om virkningen av KFK og halon på ozonlaget, sier forsker Frode Stordal ved Norsk Inst. tuttt for luftforskning (NILU).

– Internasjonalt er forskerne stort sett enige. I alle fall hersker det ingen uenighet om halon i forhold til KFK. Vi vet at halon er 5-10 ganger mer farlig for ozonlaget enn KFK, og på tiltakssiden er det ingen grunn til å ta noe mildere på haloner enn på KFK, mener Stordal.

Ozonlaget krymper stadig

Amerikanske forskere har registrert det laveste ozonnivået i atmosfæren noensinne. Opplysningene ble offentliggjort av den amerikanske romfartsorganisasjonen NASA nylig.

GUNNAR BOLSTAD

Ozonhullet over Antarktis er blitt målt til nesten 13 millioner kvadratkilometer. Dette er nesten like mye som i 1987, da hullet var på det største. Målingene viser at ozonnedbrytningen fortsetter med uforminsket styrke.

Ozonhullet over Antarktis er et fenomen som dukker opp hver høst i månedsskiftet august/september. Hullet brytes opp igjen i midten av november. I år opptrådte hullet en uke tidligere enn det som tidligere er observert.

Maxtall

– Jeg tror vi har nådd et max-

tall for nedbryting av ozonlaget i Antarktis. Nedbrytingen finner sted i et visst høydeintervall, og der er det simpelthen ikke mer ozon igjen. Ozonhullet er kommet for å bli, trolig i mange år, sier forsker Frode Stordal ved Norsk institutt for luftforskning (NILU).

– I Antarktis vil ikke situasjonen bli noe verre enn den er i dag. Det er imidlertid en fare for at ozon fra andre breddegrader suges mot Antarktis, slik at ozonlaget blir tynnere også andre steder.

Utviklingen har utvilsomt aksellerert i Antarktis, og det er jo dette vi frykter skal skje i nordområdene også, der det fremdeles kan utvikle seg til en langt verre situasjon, sier Frode Stordal ved NILU.

Krymper raskere

Ifølge Maurice Verhille, som leder den europeiske tekniske komiteen for fluorkarboner, og som også er formann for Industrigruppen for beskyttelse av ozonlaget, har ozonlaget krympet dobbelt så raskt i 1980-årene som i 1970-årene. Verhille hevder at ozonlaget er blitt redusert med fire prosent i 1980-årene, mot to prosent i tiåret før det.

Verhille, som la fram sine opplysninger på et møte i regi av det australske utenriksdepartementet nylig, tror at nye opplysninger om ozonlagets nedbryting vil føre til mer drastiske aksjoner fra verdens regjeringer.

Nye utbyggingsplaner for Strynevassdraget

Mens NVE overrasket mange ved å gå inn for vern av Stryne- og Loenvassdragene, jobber Statkraft utfortrødent videre med nye utbyggingsplaner. I følge disse planene skal kraftprisen bli vesentlig lavere enn ved det siste utbyggingsforslaget.

RAGNHILD SVED

Det nye utbyggingsalternativet vil gi en kraftpris på omlag 20 øre per kilowatttime, mot 30 øre i det forrige alternativet. Kraftmengden vil bli omtrent den samme, ca. 950 GWh, ifølge overingeniør Finn Reistad i Statkraft.

Da Stortinget ble forelagt utbyggingplaner for Stryn/Loen i 1988, ble prosjektet ble sett på som for dyrt, og saken ble ikke behandlet. De nye utbyggingsalternativet, som Statkraft også framstiller som mer miljøvennlig, gjør vassdragene langt mer attraktive for utbyggingskåte politikere.

For vern

Stryne- og Loenvassdragene var ikke med i Mellquist-utvalgets innstilling til Verneplan IV, men NVE og NVEs råd går inn for vern. Statkrafts nye

plan var kjent for NVE da de foreslo vern, men NVE mener verneverdiene er så vesentlige at vassdragene må vernes i sin helhet.

Diesen vil ikke kommentere Statkrafts planer, men understreker at det er Stortinget som tar den endelige avgjørelsen når Verneplan IV og Samla plan for vassdrag skal behandles.

– Det er ikke gitt at det blir en konsesjonsbehandling. Det avhenger av hva departementene og regjeringen sier om vern. Dersom vassdragene ikke blir med i verneplanen, gjenstår det å se hvilken utbyggingskategori de plasseres i. Ny konsesjonsbehandling blir det bare dersom de plasseres i kategori 1, påpeker Diesen.

Finn Reistad i Statkraft sier at en konsesjonssøknad først vil være ferdig om et års tid, men at Stryn kommune skal få presentert en helhetlig utbyggingsplan før jul.

Store verneverdier

Verneverdiene i vassdragene er ubestridelige. En prosjektgruppe under Nordisk ministerråd har konkludert med at Strynevassdraget er et av de mest verneverdige i Norden. Likevel velger altså Statkraft å lage nye utbyggingsplaner for dette «symbolvassdraget».

– Hvis man bruker begrep som symbolvassdrag og referansevassdrag er det ikke mulig å bygge ut ny vannkraft, er Reistads kommentar til det.

– Vår oppgave er å legge fram tekniske planer og få disse ut til politisk diskusjon. Noen moral i den forstand er det ikke snakk om, slike avgjørelser er det heldigvis opp til andre å ta, sier han.

– Men skal man først bygge ut ny vannkraft, er det jo mange vassdrag som er mindre konflikthylende?

– Ja. Og dyrere, sier Reistad.

Naturvernforbundet er tatt opp som assosiert medlem i miljøorganisasjonen Friends of the Earth International. Avgjørelsen ble fattet på organisasjonens årsmøte i Sao Paulo i midten av oktober.

Det svenske Naturvårdsverket foreslår at et internasjonalt ekspertpanel skal utrede miljøkonsekvensene av den planlagte Øresund-brua mellom Danmark og Sverige.

Naturvårdsverket, som i Sverige tilsvares både SFT og DN i Norge, skal sammen med den danske Miljøstyrelsen samordne konsekvensutredningene for den svært omstridte brua.

En ny rapport fra det amerikanske vitenskapsakademiet konkluderer med at drivhuseffekten ikke nødvendigvis vil bli noe problem, fordi ny teknologi vil gjøre det mulig for rike land å tilpasse seg endringene.

The Guardian-korrespondenten Iain Guest påpeker at det nettopp er slike rapporter USA har bruk for til de pågående klimaforhandlingene. Rapporten vil lette presset på president George Bush, og ikke minst på det amerikanske næringslivet.

Miljødirektoratet EPA har lagt fram en analyse av utviklingen for drivstoffeffektivitet for nye amerikanske biler. Effektiviteten har sunket for fem-

te år på rad, og gjennomsnittet for nye biler ligger nå på et drivstofforbruk på nesten to liter pr. mil.

Ifølge en rapport fra FNs matvareorganisasjon FAO forsvinner regnskogene i betydelig høyere tempo enn for bare ti år siden. Hvert år legges det øde et område som er like stort som Østerrike, Danmark, og Nederland tilsammen.

Med sterkere økonomisk og politisk støtte kan utviklingen snus, mener forfatterne av rapporten, som peker på at skogdekningen i industrilandene økte mellom 1980 og 1985.

IPS

Forsvarlig skog

Det må raskest mulig utarbeids flerbruksplaner for Forsvarets skogeiendommer, sier Forsvarets Overkommando i et skriv til Forsvarsdepartementet.

Anbefalingen kommer i kjølvannet av sterk kritikk fra oberstløytnant Bjørn Boye mot måten Statens skoger driver Forsvarets skoger på.

Det er Statens skoger som forvalter Forsvarets skogeiendommer, og det vakte oppsikt da oberstløytnant Boye for en tid siden gikk ut og kritiserte Statens skoger for rovdrift, spesielt på Terningmoen ved Elverum. Forsvarets Overkommando har undersøkt Boyes påstander, og innhentet uttalelser fra Forsvarets bygningstjeneste (FBT) på Hamar og Distriktskommando Østlandet (DKØ).

FBT på Hamar konkluderer med at Forsvarets skoger på Terningmoen blir drevet som enhver annen stats- eller privateid skog i Norge. De mener at avdekkingen av feil i forbindelse med skogsdriften skyldes arbeidet med flerbruksplanen for området, og at miljøvernarbeidet på Terningmoen faktisk ligger i forkant av utviklingen(!).

Distriktskommando Østlandet (DKØ) er enig med Boye i at det er ubalanse i forholdet mellom gammel og ung skog på Terningmoen, og at det er for lite gammel skog, men sier at dette delvis skyldes Forsvaret selv. DKØ synes det er urimelig at den ene part, Statens skoger, kritiseres så sterkt.

FO sier at det er særdeles viktig at Forsvarets skogeiendommer drives på en forsvarlig måte, både i forhold til miljøhensyn og Forsvarets aktiviteter på eiendommene. Avtaleverket med Statens skoger, som stammer fra 1950-åra, må reforhandles snarest mulig og det bør raskest mulig utarbeides flerbruksplaner for alle Forsvarets skyte- og øvingsfelt hvor flerbruk er aktuelt.

– Nei takk!

Ingen kommune vil ha lageret for radioaktivt avfall. Statens Atomtilsyn arbeider med å finne et egnet sted i nærheten av Institutt for energiteknikk på Kjeller på Nedre Romerike. – Vi har sagt klart i fra at vi ikke vil ha lageret, sier ordfører Barbara Gulbrandsen i Skedsmo kommune.

Olje- og energidepartementet har bedt Statens Atomtilsyn om å vurdere mulige lokaliseringer av et lager for radioaktivt avfall i nærheten av Institutt for energiteknikk (IFE) på Kjeller. Et offentlig utvalg har primært anbefalt å bruke Killingdal gruver i Holtålen som lagringssted, sekundært området ved Kjeller på Nedre Romerike. Både Naturvernforbundet og Bellona går inn for å lagre atomavfallet på Kjeller i Skedsmo kommune, fordi avfallet bør behandles nærmest mulig der det blir skapt. Det synliggjør problemet med avfallet som IFEs reaktorer på Kjeller og i Halden skaper. Ordfører Barbara Gulbrandsen i Skedsmo kommune vil ikke ha atomavfallslageret i sin kommune.

– Vi ønsker ikke lageret, og det har vi sagt klart i fra til Olje- og energidepartementet. Vi synes det er galt å legge lageret her i et av de tettest befolkede områdene i landet vårt. Jeg synes gruvene i Holtålen må egne seg utmerket for lageret, sier Gulbrandsen.

– Slå sammen SIS og SAT

– SIS bør spille en mer sentral rolle i den norske atomberedskapen, sier Ole Harbitz, som tiltrer som direktør ved Statens institutt for strålehygiene (SIS) 1.januar. Han støtter forslaget om å slå sammen SIS og Statens atomtilsyn.

ANDERS GJESVIK

Det har blitt hevdet at frykten for radioaktiv stråling i mange tilfeller er sterkt overdreven, fordi dosene er lave.

Harbitz deler ikke dette synet. – Stråledosene til mennesker skal holdes så lave som det er rimelig mulig å oppnå, og restriksjonene for å hindre stråling skal være så strenge som mulig. Begrensningen ligger i hvor store kostnader det er rimelig for samfunnet å ta for å redusere strålingen ytterligere, sier Harbitz.

Ole Harbitz er biofysiker og doktoringeniør i biokjemi. Han er 41 år gammel. I dag er Harbitz avdelingdirektør ved avdeling for kjemi og toksikologi ved Statens næringsmiddeltilsyn (SNT), der han har arbeidet siden mai 1986. Harbitz har erfaring med radioaktivitet som den ansvarlige i SNT for å følge opp matvareforurensningen etter Tsjenobylulykken.

1.januar overtar han som direktør ved SIS etter Johan Baarli, som går av med pensjon.

På hodet

SIS har ansvaret for strålevern i industri, forskning og helsevesen. Instituttet har også ansvar for strålevern i forhold til strålingen i miljøet, både naturlig og menneskeskapt stråling. Den naturlige radioaktive bakgrunnsstrålingen fra radon er høy mange steder i Norge. Den høye naturlige strålingen er flere ganger brukt som et argument for at lavere doser fra menneskapt stråling ikke er farlig.

– For meg er dette å snu argumentasjonen på hodet. Vi må ta all økt stråling alvorlig, samtidig som vi arbeider for å senke strålingen fra radon. Vi må styrke både forskning og konkrete tiltak mot radonstråling, sier Harbitz.

SIS og SAT

Nordbom-utvalget har nylig le-

vert en innstilling som vurderer hele den statlige helseforvaltningen. Utvalget går inn for at SIS opprettholdes som selvstendig institutt, og at Statens atomtilsyn (SAT) blir slått sammen med SIS. SAT ble opprettet for å ha tilsyn med norske reaktorer, i en tid da det så ut til at Norge skulle satse på atomkraft. Men det ble bare to forskningsreaktorer, og SAT har 2,5 stilling. Harbitz støtter Nordbom-utvalgets forslag.

– SAT er for lite til å fungere som fagmiljø. Strålevernet er heller ikke tjent med antydningen til konkurranse som vi har sett mellom SIS og SAT. Det er bedre å gå sammen i et sterkt strålevernmiljø, sier Harbitz, som også ser behovet for et sterkt og uavhengig fagmiljø på strålevern.

– Den internasjonale atomindustrien er en mektig part, som legger føringer for både politikk og forskning på atomkraft, sier Harbitz.

– Atomkraft bør bli dyrere

Prisen på atomkraft må dekke alle kostnader, også de reelle og fulle kostnader ved risikoforsikring. Det anbefaler europeiske parlamentarikere som nylig var samlet til energikonferanse i Oslo. Men de avviste et forslag om å stanse bruken av atomkraft innen 2020.

RAGNHILD SVED

Parlamentarikerne, som var samlet i regi av Nordisk Råd, vedtok en rekke anbefalinger som innspill i arbeidet med å lage et europeisk energicharter. Viktigst er kanskje anbefalingen om at atomkraften må prises «riktig». Avgift på fossile brensler er allerede på vei n, og med høyere pris også på atomkraft vil nye fornybare energikilder bli langt mer konkurransedyktige.

– Hvis regjeringene lever opp til dette, og kravet traktatfestes i internasjonale konvensjoner, vil det få betydning, sier den islandske Alltingsrepresentanten Hjörleifur Guttormsson, en de mest markante atomkraftmotstanderne på konferansen.

Ett energimarked

Det europeiske energicharteret, som Nederlands statsmi-

nister Ruud Lubbers tok initiativ til, skal etter planen undertegnes i desember. Hensikten er å samle hele Europa til ett energimarked. Bak dette ligger Vest-Europas ønske om å sikre energiforsyningen fra Sovjet og å minske avhengigheten av olje fra Midt-Østen. Et viktig punkt er også å øke sikkerheten ved atomkraftverkene i Øst-Europa, og å redusere miljøproblemene som særlig energiproduksjonen i Øst skaper.

I tillegg til selve charteret, som får form av en viljeserklæring, skal det også forhandles fram egne protokoller om enøk, hydrokraboner, atomkraft og miljø.

A-kraftstans?

På energikonferansen i Oslo foreslo Hjörleifur Guttormsson formuleringer om nedtrapping og stans i bruken av atomkraft i Europa.

– Som ventet gikk Sovjet og de øst-europeiske landene

sterkt imot forslaget. Men jeg fikk også støtte, blant annet fra representanter fra Østerrike og Irland. Jeg visste at forslaget ikke ville bli akseptert, men min hensikt var å få saken opp i debatten og å forsterke uttalelsen fra konferansen, sier Guttormsson.

Utkastet til europeisk energicharter legger stor vekt på et fritt energimarked og fri tilgang til kjente og framtidige energiressurser. Guttormsson er kritisk til dette, og sier han ikke vil anbefale sin regjering å undertegne charteret dersom det ikke tas forbehold om de frie markedskreftene.

– Energimarkedet må styres av hensyn til miljøet og forsvarlig ressursutnyttelse, sier han, og bruker som eksempel Norges bruk av naturgassen:

– Norsk gass bør sees i sammenheng med nedbygging av atomkraftverk i Sverige istedet for el-produksjon i Norge, sier han.

PCB-utslipp

Høye nivåer av PCB er observert i området rundt et forbrenningsanlegg for spesialavfall i Pontypool i Wales. Det er også registrert klart høyere verdier for dioksiner og furaner enn det som er vanlig.

De høye PCB-verdiene er observert i luft, jord, gress og andegg. Ifølge rapporten, som er utarbeidet ved forskere fra Universitetet i East Anglia, finner man høyere verdier både for PCB, dioksiner og furaner jo nærmere forbrenningsanlegget man tar målinger. PCB-nivået rundt anlegget er opptil tre ganger det som er vanlig i tettbefolkede områder. Forskerne bak rapporten mener det er liten tvil om at PCB-konsentrasjonene stammer fra forbrenningsanlegget.

Det trengs ytterligere undersøkelser før man kan si noe sikkert om helsevirkningene for befolkningen i nærheten, skriver The Guardian.

Avfallsselskapet Rechem, som driver anlegget, hevder at rapporten vil belyse betydningen av de lave PCB-verdiene i området, og mener at det vil være helt ukorrekt å tolke rapporten på noen annen måte. Rechem har tidligere gjort seg bemerket ved å saksøke personer og organisasjoner som har tillatt seg å kritisere miljøforholdene ved anlegget.

Fortsatt atomkraft i Sverige

Svenske kjernekraftverk kommer til å levere like mye strøm i år 2000 som idag på tross av at Riksdagen har vedtatt å avvike atomkraften innen 2010.

Det er en ny energirapport fra den svenske regjeringen som viser dette, skriver Dagens Nyheter. Dette er en konsekvens av Riksdagens vedtak i juni om å utsette stengningen av det første kjernekraftverket. Det første verket skulle etter planen stenges i 1995, men dette

er nå utsatt på ubestemt tid.

Den nye rapporten regner med at det svenske el-forbruket vil øke med omlag en prosent i året fram til år 2000. Dermed øker forbruket fra 140 til nærmere 152 twh. Det økte el-behovet skal blant annet møtes med økt import.

Nytt miljøleksikon

Kunnskapsforlaget har laget et natur- og miljøleksikon i samarbeid med Naturvernforbundet. Leksikonet inneholder nesten 3000 alfabetisk ordnede artikler og er rikt illustrert.

Natur- og miljøleksikonet er skrevet for norske lesere, og legger spesiell vekt på norske forhold. Alle nasjonalparkene har egen artikkel, og det samme gjelder områder med store miljøproblemer.

Internasjonale miljøproblemer er grundig behandlet, fra

drivhuseffekt og Amazonas til Tsjenobyl og Exxon Valdez. Leksikonet ser på løsningene også, enten det gjelder organisasjoner eller avtaler. Sentrale stikkord er Friends of the Earth, Bellona, Montrealprotokollen og Forurensningsloven.

HYDRO ALUMINIUM

Hydro Aluminium a.s
Karmøy

tHinK

**Bedre arbeidsmiljø
Bedre naturmiljø**

HANDEL OG KONTOR

Postboks 8224, Hammersborg
0129 OSLO 1, tlf. 02/401050

Takk for støtten!

FLY OG MILJØ
Vil du vite mer,
kontakt
BRAATHENS SAFE
Informasjonsavdelingen
Tlf.: 59 70 00

 Gilde
Bøndernes Salgslag

NORSK JERN HOLDING AS
- fra statlige millionsubsidier
til lønnsom drift!

 Kjemisk Forbund
"Helt Kjemisk Forbund for industriell og miljø".

Norsk Oljesanering A/S
Stubberudvn. 12,
0668 Oslo 6
Tlf. (02) 30 21 20

TFL
Treforedling
- miljøvennlig bransje i vekst
Treforedlingsindustriens Landsforening
Norwegian Pulp and Paper Association

Mitsubishi Motors Co

MMC Norge AS et selskap i Motor Gruppen
Postboks 43 Risløkka - 0516 Oslo
Kontor: Østre Aker vel 62
Telefon: (02) 65 14 20
Fax: (02) 64 96 99

Bioforhandlinger går tregt

Forhandlingene om en konvensjon for biologisk mangfold går tregt. Etter forhandlingsmøtet i Nairobi har partene bare vurdert en tredel av det foreløpige avtaleutkastet. Men den norske forhandlingslederen Peter Johan Schei er likevel relativt optimistisk.

ANDERS GJESVIK

Det enormt omfattende arbeidet med å lage en konvensjon som skal sikre verdens biologiske mangfold går sakte framover. Forhandlingsmøtet i Nairobi i september førte ikke til noen store gjennombrudd. Partene har hittil gått gjennom 13 av 41 artikler i utkastet til avtaletekst. Partene har dårlig tid hvis de i løpet av de tre gjestående møtene skal lage en konvensjon som kan undertegnes i Rio neste år. Den norske forhandlingslederen Peter Johan Schei er likevel optimist.

- Vi har gått i gjennom noen av de vanskeligste artiklene allerede. Jeg tror vi skal klare å legge fram en konvensjon med et relativt bra innhold i Rio neste år. En del tekniske spørsmål som finansieringsmekanismer kan forhandles ferdig i protokoller etterpå. Det er viktig at vi opprettholder presset

på partene, ved å forvente en konvensjon som er ferdig til Brasil-konferansen, sier Schei.

Hvis partene ser at konvensjonen ikke blir ferdig til Brasil-konferansen foreligger to muligheter: enten en utvannet rammekonvensjon uten konkrete forpliktelser, eller at partene ber om mandat til å forhandle videre etter Brasil-konferansen. En utvannet rammekonvensjon er farlig, fordi den kan ta bort presset om å forhandle seg fram til konkrete forpliktelser.

Spiltet G-77

Det er flere grunner til at arbeidet med et forslag til en avtaletekst går tregt. En vestlig delegat sier at de latinamerikanske landene er totalt kompromissløse, og at de har helt urealistiske forventninger om øyeblikkelige milliardoverføringer fra i-landene.

Det er åpenbart at i-landene må overføre betydelige summer i form av penger og tekno-

logi til u-landene for å sette dem i stand til å ta vare på og bruke sitt biologiske mangfold på en forsvarlig måte. Men splittelsen mellom u-landene i gruppa G-77 er tydeligere enn tidligere. Splittelsen går mellom genrike og genfattige u-land. De genrike landene, som Brasil, Mexico og India, presser på for å få konvensjonen til å begunstige dem med mest teknologi og penger fra i-landene. Dette skal være «betalingsgen» for at de tar vare på et spesielt stort biologiske mangfold.

Flere i-land er også aktive bremseklosser i forhandlingene. USA og Japan er svært negative. De vil ikke ha klare forpliktelser om vern, og de er motvillige til å gi u-landene teknologi og penger. Tyskland viser også stadig mer vrangvilje i forhandlingene, og hevder at de ikke kan påvirke sin industri til å dele teknologi med u-landene.

NNV savnes i Brussel

- Vi er imponert over den norske EF-debatten, sier svenske miljøvernere, men de savner Naturvernforbundet i Brussel.

- I Sverige har vi nesten ingen debatt. Men vi synes det er rart at den norske miljøbevegelsen ikke er mer tilstede i Brussel. Det som skjer med EFs miljøpolitikk er jo «jätteviktig» uansett om Norge blir medlem eller ikke, mener Per Kågeson,

tidligere nestleder i Natur-skyddsforeningen.

På et seminar som Foreningen Norden nylig arrangerte om miljösamarbeide i Norden, oppfordret Kågeson Naturvernforbundet til å melde seg inn i paraplyorganisasjonen EEB - European Environmental Bureau. EEB organiserer miljøorganisasjonene i EF og driver lobbyvirksomhet i Brussel. Miljøorganisasjoner i EF-TA kan bli assosierte medlemmer.

- Vi savner Norge i EEB. Her kan vi utrette mer for internasjonale miljøspørsmål enn

de fleste andre steder. De store konferansene har vi et mer nøktert forhold til, sa Staffan Westerlund, dosent i miljørett og tidligere tillitsvalgt i Naturskyddsforeningen.

- Naturvernforbundet blir i år medlem av Friends of the Earth. Vi deltar også i paraplyorganisasjoner som Climate Action Network, sier nestleder i Naturvernforbundet, Karen Johanne Baalsrud.

Generalsekretær Dag Hareide opplyser at Naturvernforbundet vil vurdere å bli assosiert medlem av EEB.

GATT truer miljøkrav

GATT-dommen som tvinger USA til å importere tunfisk fra Mexico setter internasjonale miljøavtaler i fare og styrker miljøkritikken av GATT.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

GATT-kritikerne har fått ny ammunisjon etter at GATT har felt dom i striden om tunfisk mellom USA og Mexico. USA har nektet å importere tunfisk fra nabolandet fordi de mener meksikanernes fangstmetoder dreper for mange delfiner.

I GATT-dommen heter det «et GATT-land kan ikke hindre import av et produkt bare fordi produktet kommer fra et land som har en miljølov-givning ulik ens egen.» Dermed styrkes frykten i miljøbevegelse for at GATT kan komme til å overprøve internasjonale miljøavtaler.

Ozon og mangfold

Tidligere har miljøorganisasjoner hevdet at GATT kan komme til å overprøve Montreal-avtalen om ozonødeleggende stoffer. Avtalen åpner for handelsrestriksjoner mot land som ikke reduserer utslippene. Miljøvernerne mener at slike re-

striksjoner vil kunne forbyes av GATT.

Ifølge Dagens Næringsliv åpner den nye dommen også for at GATT vil kunne overprøve CITES-konvensjonen om forbud mot handel med sjeldne dyrearter. Avisen skriver også at dommen kan få konsekvenser for vårt krav om at tropisk tømmer skal hugges på bærekraftig vis.

I tillegg kan de pågående forhandlingene om en ny GATT-avtale påvirke arbeidet med en konvensjon om biologisk mangfold. Direktøren for FNs miljøprogram frykter at et GATT-vedtak som åpner for patent på liv vil underminere hele arbeidet med en slik konvensjon.

Sovende gruppe

GATTs arbeidsgruppe for miljø ble i begynnelsen av måneden gjenopplivet etter 20 år i koma. Arbeidsgruppen har aldri fungert, men nå har blant annet EFTA-landene presset på for å arbeidet igang i forbindelse med de pågående forhandlingene om en ny GATT-avtale.

Arbeidsgruppen har fått i oppdrag å blant annet vurdere i hvilken grad bestemmelser om handel i internasjonale miljøavtaler er i overensstemmelse med GATTs prinsipper. GATT-sekretariatet følger allerede nøye med i forhandlingene om en internasjonal klima-konvensjon.

Krever svar

- Den nye dommen er et alvorlig signal om at de grunnleggende prinsippene i GATT står i strid med miljøhensyn. Nå må Berntsen og Nordbø svare på hvordan de ser på miljøkonvensjonene av en ny GATT-avtale, krever fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet og Natur og Ungdom sendte i september et brev til handels- og miljøvernministrene der de uttrykte bekymring for miljøsidens av de pågående Uruguay-forhandlingene om en ny GATT-avtale. Organisasjonene ba om en orientering om hvordan regjeringen ser på saken, men så langt har ikke ministrene latt høre fra seg.

Gryende enighet om EF-skatt

Miljøvernministrene i EF har kommet flere skritt nærmere et system for skattlegging av energiforbruk for å redusere utslippene av CO₂. Også finansministrene har langt på vei akseptert prinsippene i systemet.

GUNNAR BOLSTAD

- Ingen ministre har sagt at ideen er uakseptabel eller at de ikke kan gå med på dette, sier sjefen for EFs miljødirektorat, Carlo Ripa di Meana til Financial Times.

På et møte mellom energi- og miljøministrene i desember vil EF-kommisjonen trolig få grønt lys for å legge fram et formelt forslag om en energiskatt. Deretter vil finansministrene få det siste ordet.

EF-kommisjonens forslag går i korthet ut på å legge en avgift på ti dollar fatet på ol-

jeforbruk. Avgiften vil starte på tre dollar fatet i 1993 og stige hvert år til år 2000. Halvparten av skatten vil ligge på CO₂-utslipp, mens den andre halvparten skal gjelde for all ikke-fornybar energibruk. EF har en felles målsetning om å stabilisere CO₂-utslippene i 2000 på 1990-nivå.

Takk for støtten!

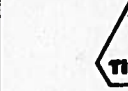
 KEMPPPI
KEMPPPI NORGE A/S
«Din totalleverandør på sveis»
Buskerudvn. 127, 3002 Drammen

NORTON

AS DYKKERSPORT
 Wdm. Thransesgt. 51
N-0173 OSLO 1
TLF: 02-382100
Fax: 02-385491

 STATOIL

Norrena Sport
Postboks 123, 1364 HVALSTAD

 TITANIA
TITANIA A/S
4380 HAUGE I DALANE

 EAKTUM FORLAG
Bok- & 8193 Humerusberg, 0129 Oslo 1, Tlf. (02) 17 11 00

*Meld deg
inn i Naturvern-
forbundet*

Grønt Arbeidsliv Søker konsulent til sekretariatet

«Miljø» – Mange bedriftsledere forbinder ordet med angst: «Følger jeg reglene og forskriftene?» Mediene har fokusert på problemene: Miljøet vårt er truet. Men det hjelper ikke bare å true med bøter eller offentlig blottlegging. Vi må også hjelpe arbeidslivet til å bli «grønnere».

Grønt Arbeidsliv er et program, som skal utvikle, utprøve og iverksette tiltak og metoder som kan hjelpe både private og offentlige virksomheter over i et miljøvennlig spor. Programmet skal ikke utvikle ny renseteknologi, men finne ut hvordan man kan unngå å produsere problematisk avfall. Hvordan? Noen nøkkelord: miljøvennlige produkter, avfallsreduksjon, -sortering og -gjenvinning, mindre sløsing.

Grønt Arbeidsliv kommer til å jobbe med mennesker og organisasjoner, heller enn maskiner. Våre virkemidler vil være, f.eks. informasjon, organisasjonsutvikling, seminarer, motivasjonstiltak. Vi skal gjennomføre pilotprosjekter i bransjer som ikke er tradisjonelle «tunge» forurensere, men heller typiske for samfunnet: f.eks. skoler, statlige etater, byggebransjen, restauranter. Vi skal vise fordelene ved å drive forebyggende miljøvern, heller enn bare kostnader. Vi skal stimulere kreativitet. Når samfunnets rammebetingelser hindrer miljøvennlig adferd, skal vi foreslå endringer overfor myndighetene.

Vi bygger opp et sekretariat med ansvar for utredning av prosjektforslag, presentasjon til styret, planlegging og oppfølging av prosjektene, informasjonsarbeid til deltakerne i pilotprosjektene, spredning av informasjon fra pilotprosjekter, og administrasjon av programmet.

Vi søker etter en eller to entusiastiske medarbeidere til å utføre disse funksjoner. Vi er spesielt interessert i deg hvis du har bakgrunn fra markedsføring, økonomi eller prosjektledelse (spesielt av miljøtiltak). Du må være strukturert, men åpen for nye situasjoner. Du finner lett struktur i ustrukturerte situasjoner. Du lytter, og forstår, hva andre sier. Du er flink til å presentere ideer, og overbevise, uten å overkjøre. Hvis dette høres interessant ut, og du mener du passer til oppgavene, vennligst send en kort beskrivelse av deg og bakgrunnen din, snarest mulig, til:

Martin Standley, Grønt Arbeidsliv, PB 8100 Dep., 0032 Oslo 1, tlf. 02/57 36 00, fax: 02/68 87 53.
Grønt Arbeidsliv er et samarbeid mellom Miljøverndepartementet, NHO, LO, Kommunenes Sentralforbund, Norges Naturvernforbund og SFT.

Stor bil med liten prislapp.

Har du ennå ikke satt deg inn i en ny Honda Accord kan du ikke drømme om hvor stor den er inni. (Faktisk mer rommelig enn store biler som Toyota Camry og Volvo 240.)

Når du prøvekjører den nye Honda Accord vil du bli imponert over kjørekomfort, utstyr, kraftutfoldelse og finish.

HONDA ACCORD

Derfor har den nye Honda Accord mer enn doblet salget i år og blitt en av de mest solgte bilene i sin klasse. Velkommen til en prøvetur.

Priser fra kr. **194.000**
(veil. lev. Drammen)

Ingeniør Paul Jørgensen

PB 3123, 7002 Trondheim

Tlf. (07) 51 53 53

Utslipskontroll – Miljøovervåking

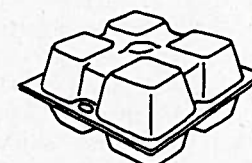
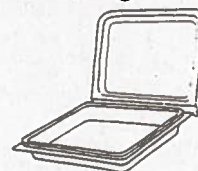

**SATSER INNEN VANN- OG
AVLØPSBEHANDLING**

**KONTAKT OSS PÅ
TLF. 02-106410**

**Vefi grønt- og ferskvare-
pakninger i APET tar vare på
både innhold og omgivelser!**

Materialet kan resirkuleres og avgir ikke giftige gasser eller syrer ved forbrenning.

Vi utformer også **spesialemballasje**.

**Gi dine produkter fordelene av vår
erfaring med termoformet
emballasje.**

HAMAX-VEFI

Hegdal, 3250 Larvik

tlf. (034) 25 500

Fax (034) 25 763

Kirkevergen

ASKER KOMMUNE

Kirkeveien 143, 1371 Asker

**«Vogeliusalleen – anno 1760 –
er et kulturminne som vi er glad i!»**

I samarbeid med NLH registrerer vi kondisjon og kvalitet omhyggelig med tanke på skjødse og vern.

Ask var de gamle germaneres hellige tre (Yggdrasil, livets tre).

Tenk miljø – husk Skvett'n

Vi gratulerer Lørenskog kommune med «Skvett'n»-innsamlingssystem. Distriktets ledende kommune innen miljøvern.

I Lørenskog kan alle som vil være miljøbevisste ta hånd om miljøfarlig avfall gjennom «Skvett'n»-kampanjen. Alle husstander får utdelt Miljøesken. Det finnes fire Miljøstasjoner i kommunen.

«Skvett'n»-kampanjen er Norges mest komplette system for innsamling av miljøfarlig avfall. Vi kan levere komplett «Skvett'n» pakke til alle kommuner.

RENOR A/S

Et spesialfirma for spesialavfall – ledende innen bransjen tilbyr totaltjenester innenfor all håndtering av kjemisk avfall.

Postadresse: Postboks 47 – 1930 Aurskog
Besøksadresse: Holtet II – 1930 Aurskog
Telefon: 06/86 21 00 – Telefax: 06/86 30 89
Beredskapstelefon: 030/30 020

– Ikke pengerot i Naturvernforbundet

– Aftenpostens oppslag om Naturvernforbundet og det firmaet som selger annonser for forbundet er uredlige og fulle av feil, sier kontorsjef Sissel Bugge i Naturvernforbundet.

GUNNAR BOLSTAD

Ifølge Naturvernforbundet er alle disse påstandene helt eller delvis gale.

Spurte ikke

– Naturvernforbundet har ikke hatt bokettersyn. NMR har imidlertid hatt det, og i den forbindelse mottok vi et brev fra fylkesskattesjefen der han ber om kopi av alle fakturaer fra NMR til Naturvernforbundet, sier Sissel Bugge. Hun reagerer på Aftenpostens påstander om bokettersyn i Naturvernforbundet, etter at avisens journalist i løpet av samtaler med minst fire sentrale personer i forbundet ikke hadde nevnt dette spørsmålet med et ord.

Hun peker videre på at årsaken til Datatilsynet stoppet konsesjonen var at tilsynet sendte årsavgiftkravet under galt firmanavn. På telefonhenvendelse fra NMR trådte konsesjonen igjen i kraft og Datatilsynet sendte ny regning som prompte ble betalt.

Informasjon

– Det er riktig at forbundets sekretariatsledelse hadde et møte med en av de ansatte i NMR den 22. april. Vedkommende var blant annet betenkt over firmaets personalpolitikk. Noen informasjonen om inngri-

pen fra fylkesskattekontoret fikk vi ikke, sier Bugge.

Bugge presiserer likevel at møtet førte til et brev til NMR der man stilte krav om innsyn i en del forhold. Man har arbeidet kontinuerlig med saken og økonomiansvarlig i styret, Trygve K. Norman, har vært løpende orientert. Forholdet til NMR ble drøftet på sentralstyremøte i september. Det er derfor ikke riktig at det er blitt holdt tilbake informasjon for sentralstyret, sier Bugge.

Ifølge Aftenposten har daglig leder i NMR, Audny Steinnes, bekreftet overfor avisen at firmaet i strid med avtalen har utlevert kundelister til andre selskaper. Naturvernforbundet kjenner ikke til at dette har skjedd, og Steinnes har også benektet at lister er blitt utlevert. Ei heller har hun bekref-

tet noe slikt overfor Aftenposten.

Trygve K. Norman skal ifølge Aftenposten i denne sammenhengen ha sagt at «alle dataopplysninger ikke har vært forsvarlig lagret». I skikkelig «goddag-mann-økseskaft»-tradisjon er svaret gjengitt, mens spørsmålet var et helt annet. Til overmål er svaret et feilsitat.

– Litt omstridt

Aftenpostens journalist, Rune Indrøy, står fast på sin versjon av saken. Han vedgår imidlertid at begrepet «bokettersyn» er «litt omstridt».

– Jeg ser at begrepet kan diskuteres. Det er ikke snakk om et ordinært bokettersyn, sier Bergensjournalisten, som ellers mener han har «gode kilder» på saken.

Naturvernforbundets kontorsjef ønsker for sin del å henvende oppmerksomheten på en skrytkampanje som Aftenposten kjører i avisene for tiden, der det blant annet heter:

– Vi står gjerne på hodet for å få tak i de beste nyhetene, men vi setter dem ikke på trykk før vi er sikre på at de stemmer med virkeligheten.

Gjennom to artikler den siste tiden har Aftenpostens Hordalandskorrespondent kommet med påstander om at skattemyndighetene har foretatt bokettersyn hos Naturvernforbundet og at forbundets generalsekretær, Dag Hareide, har holdt tilbake opplysninger om økonomiske forhold for lederne i styret, Arild Ådnem.

Pengevirvar?

Aftenposten-artiklene tar utgangspunkt i Norsk Markedsrespons (NMR), som selger annonser for Naturvernforbundets to publikasjoner Natur & Miljø og N&M Bulletin. Under tittelen «Naturvernforbundet i pengevirvar» framsettes det påstander om at skattemyndighetene har foretatt bokettersyn hos både forbundet og firmaet, at Datatilsynet har fjernet firmaets konsesjon, at NMR i strid med avtalen skal ha utlevert kundelister til andre selskaper og at Dag Hareide skal ha holdt tilbake informasjon om at NMR hadde kommet på kant med skattemyndighetene for Arild Ådnem – informasjon som Hareide angivelig skal ha mottatt på et møte 22. april.

Vi står gjerne på hodet for å få tak i de beste nyhetene, men vi setter dem ikke på trykk før vi er sikre på at de stemmer med virkeligheten. Det tar litt lenger tid og det koster litt mer arbeid. Kanskje går vi glipp av noen "fete oppslag" også. Men for en god journalist finnes det ingen snarveier.